

Rendement van stierervaders

Slagingskans van zonen en kleinzonen loopt per stierervader 10 tot 20 procent uiteen

Ook via dochters die het tot stiermoeder brengen, drukken stierervaders soms een groot stempel op de fokkerij. Dat is één van de conclusies uit een pragmatische analyse van NRS-medewerker Ite Hamming. Nóg een conclusie uit zijn studie onder 6500 proefstieren: verhalen over stieren die als vader falen maar als moedersvader wel voldoen, zijn sprookjes.

Stierervaders zijn een dankbaar onderwerp van gesprek. Vooral als de zonen hun fokwaarde krijgen, is het speculeren niet van de lucht. Zijn er zonen die het tot fokstier brengen of worden ze één voor één roemloos afgevoerd? Dat de ene stierervader als fokstierleverancier beter rendeert dan de andere is bekend. Door de gegevens van 6500 proefstieren te analyseren is geprobeerd dat te concretiseren. Cruciaal en tegelijk het lastigst daarbij is: wanneer is een proefstier voor zijn examen geslaagd en mag hij tot de fokstieren worden gerekend? Aan de hand van het aantal inseminaties is gekeken of een proefstier uiteindelijk de stierenkaart heeft gehaald. Van proefstieren worden gemiddeld 680 eerste inseminaties verricht. Wanneer het bij dat aantal blijft, kan ervan uitgegaan worden dat de stier het niet tot fokstier heeft gebracht. Indien de grens van 1500 eerste inseminaties is gepasseerd is aangenomen dat de stier de proefperiode met succes heeft doorstaan en opnieuw in productie is genomen. Vleesstieren zijn buiten beschouwing gelaten. Ook de importstieren zijn niet meegenomen omdat die in figuurlijke zin al op de kaart staan bij buitenlandse KI's en dus direct als fokstier in Nederland worden aangeboden.

Grote invloed van Jabot

In tabel 1 zijn de meest gebruikte vaders van in Nederland geteste proefstieren op een rij gezet. In deze tabel zijn alleen stierervaders meegenomen waarvan minimaal 30 zonen en 25 kleinzonen (als moedersvader) zijn getest. De eerste drie kolommen geven aan hoe de zonen hebben gepresteerd. Nemen we Jabot als voorbeeld, dan zien we dat er van hem 138 zonen zijn getest, waarvan er 10 (= 7,2 procent) tot fokstier zijn gepromoveerd.

De volgende drie kolommen geven een indruk van het presteren van Jabot als stierervader, nu via zijn dochters die als stiermoeder zijn ingeschakeld. Er blijken uit 384 Jabotdochters zonen te zijn ingezet, waarvan 20 de stierenkaart hebben gehaald, een slagingspercentage van 5,2 procent. In de laatste drie kolommen zijn de gegevens van de zonen en kleinzonen bij elkaar opgeteld.

Uit deze tabel blijkt dat Jabot van alle stierervaders de afgelopen jaren de meeste kansen heeft gekregen. Op grond van het slagingspercentage (7,2 bij de zonen) kunnen we constateren dat hij het naar behoren heeft gedaan.

Invloed van Jabot als proefstierleverancier onovertroffen

Meer spreiding in vaders dan in moedersvaders

In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, is de spreiding aan vaderskant groter dan aan moedersvaderskant. Dat blijkt uit de analyse van de gegevens van de 6500 proefstieren die in de kalenderjaren 1985 tot en met 1999 zijn getest. De 6500 proefstieren waren van 607 verschillende stierervaders, ofwel gemiddeld 11 zonen per stierervader. Aan moedersvaderskant is de variatie veel geringer met 381 verschillende vaders, ofwel gemiddeld 18 zonen per moedersvader.

Nemen we namelijk het gemiddelde van de 6500 proefstieren die in een periode van vijftien jaar zijn getest, dan blijken daarvan 444 de stierenkaart gehaald te hebben. Dat is gemiddeld dus 7 procent. Er zijn enkele stieren die dit gemiddelde fors overstijgen, zoals Elevation, Arlinda Chief, Paclamar Astronaut en – bij roodbont – Triple en Jubilant. Dat hangt nauw samen met de periode waarin hun zonen doorbraken, in dit geval de jaren waarin zich in hoog tempo de Holsteinisering voltrok. Er zijn andere voorbeelden te geven waarin een stierervader de tijd mee of tegen had. Denk aan de periode waarin vetgehalteverhogers plotseling uit de gratie raakten als gevolg van de invoering van de vetquotering.

Sunny Boy goed met zonen en kleinzonen

Nummer twee in de lijst, Sunny Boy, scoort met een slagingspercentage van 8,9 hoger dan gemiddeld. Hij heeft het beter gedaan als stierervader dan wel eens wordt verondersteld. Ook de stelling dat de rol van moedersvader Sunny Boy beter zou liggen dan de rol van stierervader blijkt een sprookje. Van de 393 Sunny Boydochters waarvan een stier is getest ging het uiteindelijk in 6,1 – en dat is rond het gemiddelde – van de gevallen om een proefstier met fokstierallure. Het patroon dat Sunny Boy laat zien – geen extreme afwijking in slagingspercentage tussen zijn zonen en kleinzonen – is een algemeen beeld. Er is een enkele uitzondering, bijvoorbeeld Arlinda Rotate. Van hem brak, ondanks de inzet van maar liefst 53 zonen, geen enkele fokstier door, terwijl hij als moedersvader wel bij negen fokstieren voorkomt.

Andries versus Rudi

Bij roodbont is de slagingskans voor een proefstier kennelijk groter, al speelt ook hier, zoals al opgemerkt, het Holsteinisatieproces een rol. Dat de veel jongere Andries zich kranig weert als stierervader blijkt uit het succespercentage van 16,9 over de ingezette zonen en moedersvaders. Hij wordt daarin geëvenaard door Subliem Tulip. Zijn gegevens staan in tabel 2. Deze tabel bevat een overzicht van (overwegend) jongere stierervaders die over onvoldoende zonen of kleinzonen beschikken om een afzonderlijke berekening te kunnen verantwoorden. Vandaar dat het aantal ingezette zonen en kleinzonen bij elkaar is opgeteld en dat zo het slagingspercentage is berekend. De meest ontluiserende score bij roodbont is voor de Duitse fokstier Rudi: slechts één op de vijftig geteste (klein)zonen (2,2 procent) vervolgde zijn carrière na de proefperiode als fokstier.

naam stier	zonen via vaderskant (v.)			zonen via moederskant (mv.)			totaal zonen via v. en mv.		
	ingezet	fokstier	%	ingezet	fokstier	%	ingezet	fokstier	%
zwartbont									
Delta Cleitus Jabot	138	10	7,2	384	20	5,2	522	30	5,7
Skalsumer Sunny Boy	79	7	8,9	393	24	6,1	472	31	6,6
Carlin-M Ivanhoe Bell	70	7	10,0	362	31	8,6	432	38	8,8
S-W-D Valiant	204	16	7,8	228	9	3,9	432	25	5,8
Puget Sound Sheik	207	13	6,3	221	13	5,9	428	26	6,1
Whittier Farms Ned Boy	149	9	6,0	267	11	4,1	416	20	4,8
Singing-Brook N-B Mascot	76	7	9,2	322	14	4,3	398	21	5,3
Mowry-C Citation Rocket	167	7	4,2	207	17	8,2	374	24	6,4
Gardenia Chief Astronaut	90	9	10,0	277	12	4,3	367	21	5,7
Bis-May Tradition Cleitus	66	14	21,2	291	28	9,6	357	42	11,8
Etazon Celsius	137	14	10,2	175	15	8,6	312	29	9,3
To-Mar Blackstar	170	12	7,1	129	6	4,7	299	18	6,0
Etazon Labelle	117	8	6,8	104	2	1,9	221	10	4,5
Thonyma Secret	122	7	5,7	91	5	5,5	213	12	5,6
Arlinda Rotate	53	0	0,0	157	9	5,7	210	9	4,3
Sun-Valley Sensation Neil	101	6	5,9	92	1	1,1	193	7	3,6
Eastland Cash	134	7	5,2	56	3	5,4	190	10	5,3
Nehls Chief Crusader	91	7	7,7	94	4	4,3	185	11	5,9
Rothrock Tradition Leadman	134	3	2,2	46	0	0,0	180	3	1,7
Kingway Elevation Very	143	6	4,2	28	3	10,7	171	9	5,3
Round Oak Rag Apple Elevation	41	8	19,5	99	9	9,1	140	17	12,1
Ripvalley Na Bell Troy	79	6	7,6	58	4	6,9	137	10	7,3
Chapel Bank Apache	78	5	6,4	40	3	7,5	118	8	6,8
Southwind Bell of Bar-Lee	31	4	12,9	86	3	3,5	117	7	6,0
Nordkap	64	1	1,6	52	2	3,8	116	3	2,6
Fatal	89	4	4,5	25	0	0,0	114	4	3,5
Pawnee Farm Arlinda Chief	72	13	18,1	42	8	19,0	114	21	18,4
Walkway Chief Mark	34	2	5,9	57	3	5,3	91	5	5,5
Paclamar Astronaut	31	6	19,4	52	10	19,2	83	16	19,3
Imperial-C Ned Boy Curious	53	0	0,0	23	1	4,3	76	1	1,3
Madawaska Aerostar	32	5	15,6	36	4	11,1	68	9	13,2
roodbont									
Glenafton Enhancer	78	9	11,5	159	17	10,7	237	26	11,0
Hanover-Hill Triple Threat	70	12	17,1	118	21	17,8	188	33	17,6
Pigeonwood	38	7	18,4	95	4	4,2	133	11	8,3
E-D Thor	46	9	19,6	84	7	8,3	130	16	12,3
Meadolake Jubilant	47	13	27,7	60	11	18,3	107	24	22,4
Marty	50	5	10,0	48	1	2,1	98	6	6,1
Howard Home Caveman	43	5	11,6	29	4	13,8	72	9	12,5
Kinglea Leader	28	5	17,9	36	3	8,3	64	8	12,5
Andries	38	7	18,4	21	3	14,3	59	10	16,9

Tabel 1 – Per stier vader het aantal ingezette zonen en kleinzonen, en het aantal en percentage daarvan dat fokstier is geworden (bij zwartbont zijn minimaal 30 zonen en 25 kleinzonen getest, bij roodbont minimaal 20 zonen en 20 kleinzonen)

Het overzicht in tabel 2 bevestigt het beeld dat Frankenhof Lucky Leo succesvol is als stier vader. Hij loopt 1 op 5 (20 procent). Etazon Lord Lily en Newhouse Ronald presteren eveneens boven gemiddeld, stieren als Royal, Bellwood en de beide Holimvaders Tornado en Boudewijn scoren (voorlopig) ondermaats. Er is ook gekeken of bepaalde combinaties van stieren succesvoller zijn dan andere. Dan blijkt bijvoorbeeld dat de combinatie Lucky Leo maal Celsius in 4 van de 9 combinaties tot een fokstier heeft geleid, terwijl de combinatie van Lucky Leo met Jabotmoeders in geen van de 17 gevallen in een fokstier heeft

geresulteerd. Zo mag de combinatie van Novalis maal Cash (met 3 fokstieren uit 13 proefstieren) als succesvol worden betiteld. In algemene zin past op grond van deze analyse terughoudendheid in het conclusies trekken waar het gaat om combinatiegeschiktheid.

Ing. I. Hamming,
productspecialist NRS

naam stier	ingezet				
	v.	mv.	tot.	fokstier	%
zwartbont					
Ugela Bell	28	106	134	14	10,4
Southwind	31	86	117	7	6,0
Lord Lily	88	18	106	10	9,4
Chief Mark	34	57	91	5	5,5
Novalis	77	0	77	7	9,1
Zand. Royal	67	6	73	1	1,4
Tornado	67	0	67	0	0,0
Bellwood	46	20	66	1	1,5
Ronald	64	2	66	9	13,6
Cubby	49	16	65	4	6,2
Amos	24	36	60	5	8,3
Dominator	44	15	59	3	5,1
Penstate	24	35	59	5	8,5
Merit	52	6	58	2	3,4
Bell Elton	10	46	56	7	12,5
Target	52	3	55	1	1,8
Chairman	25	29	54	3	5,6
Tesk	38	15	53	2	3,8
Bell Gene	21	31	52	2	3,8
Melwood	23	28	51	2	3,9
Oscar	31	19	50	1	2,0
Superstar	4	45	49	2	4,1
Gibbon	49	0	49	3	6,1
Meadow	46	2	48	1	2,1
Nugget	1	46	47	1	2,1
Lexus	42	5	47	0	0,0
Constantijn	20	27	47	2	4,3
Boudewijn	45	1	46	0	0,0
Lucky Leo	43	1	44	9	20,5
Trifecta	43	1	44	0	0,0
Mountain	27	16	43	5	11,6
Starbuck	23	15	38	6	15,8
Tops	6	20	26	1	3,8
roodbont					
Koerier 104	40	17	57	6	10,5
Clara's Orkan	41	7	48	5	10,4
Alpenrex	36	10	46	5	10,9
Rudi	41	5	46	1	2,2
Subliem Tulip	41	0	41	7	17,1
Jubel	22	1	23	4	17,4
Anker	14	6	20	5	25,0

Tabel 2 – Overige interessante stier vaders, waarbij alleen voor het totaal de slagingskans is berekend